

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова

Викладач – Набатова Ольга Олександрівна,
к.е.н., доцентка кафедри економічної теорії,
Гриценко Олена Аврамівна,
д.е.н., професорка кафедри економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 23 с.

Розробник

Набатова Ольга Олександрівна – доцентка кафедри економічної теорії,
кандидатка економічних наук, доцентка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної
теорії, докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

(протокол № 6 від 26 квітня 2018 р.)

Дата оновлення – 12 червня 2020 р.

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Історія економіки та економічної думки
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Набатова Ольга Олександрівна, к.е.н., доцентка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого; Гриценко Олена Аврамівна, д.е.н., професорка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого.
Контактний телефон	+38 057 704 92 58
E-mail	o.nabatova@icloud.com , econom_theory@ukr.net
Консультації	Вівторок, середа, четвер – 13-00 – 14-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225.
Онлайн консультації у Facebook:	Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/ .

Анотація навчальної дисципліни

Розглядаються проблеми періодизації економічного розвитку суспільства, становлення та розвиток ринкових економічних систем, особливості економічної думки Стародавнього світу та епохи Середньовіччя. Розкриваються передумови формування ринкової економіки, теоретико-методологічні засади меркантилізму. Вивчаються закономірності й особливості процесів становлення та розвитку ринкової економічної системи у країнах Західної Європи, США, Японії. Розглядаються методологічні основи, основні положення та напрями дослідження класичної школи політекономії, марксизму, історичної школи та маржиналізму. Аналізуються особливості державно-монополістичного етапу розвитку ринкової системи, становлення різних систем регульованого капіталізму, вплив НТР на розвиток національних економік, передумови формування світового господарства. Розкриваються історичні умови виникнення та особливості методології інституціоналізму, кейнсіанства та неолібералізму. Формуються знання категоріального апарату та навички історико-економічного аналізу для виявлення закономірностей функціонування і тенденцій розвитку сучасної економіки та бізнесу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системного розуміння процесів історичного розвитку господарств провідних країн світу та еволюції основних напрямів економічної думки, їх зв'язку з економічною політикою та практикою.

Завдання:

- вивчення закономірностей і тенденцій розвитку господарств країн Європейської цивілізації задля розуміння еволюції сучасних економічних систем;
- розуміння процесів формування, розвитку, взаємодії та модернізації основних напрямів економічної думки,
- пізнання взаємозв'язку економічної теорії з господарською практикою та економічною політикою;
- вивчення генезису господарства України та внеску вітчизняних учених у скарбницю економічної думки;
- засвоєння сучасної методології історико-економічного аналізу економічних процесів і явищ господарського життя суспільства;

- формування у студентів наукового світогляду, економічної культури та творчого економічного мислення;
- формування навичок самостійної роботи з літературними джерелами для подальшого поглибленого вивчення проблем господарської практики.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Основи економіки», «Всесвітня історія», «Історія України».

Кореквізити: «Економічна теорія», «Інституціональна економіка».

Постреквізити: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Економічна політика», «Національна економіка», кейс-стаді «Прикладна економіка».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосовувати методи історико-економічної науки для дослідження економічних процесів і явищ;
- пояснити передумови та фактори розвитку доринкових економічних систем, особливості економічної думки Стародавнього світу та епохи Середньовіччя;
- проаналізувати передумови формування ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації, особливості процесу первісного нагромадження капіталу та теоретико-методологічні засади меркантилізму;
- розкрити закономірності й особливості процесів становлення та розвитку ринкової економічної системи у країнах Західної Європи, США, Японії;
- використовувати аналітичний апарат генези ринкової економічної системи, сформований у межах класичної школи політичної економії та альтернативних їй напрямів;
- проаналізувати структурні зміни в економіках провідних країн світу та тенденції їх розвитку протягом останньої третини XIX – початку XX ст.;
- розкрити основні тенденції та особливості господарського розвитку національних економік провідних країн світу у XX – на початку XXI ст.;
- пояснити історичні умови виникнення, особливості предмету, методу досліджень та основних напрямів маржиналізму, кейнсіанства, інституціоналізму, неолібералізму;
- використовувати історичний досвід організації господарського життя суспільства для аналізу процесів і явищ у сучасній економіці, прийняття управлінських рішень;
- виявляти взаємозв'язок та спадкоємність економічної політики держав із теоретичними концепціями минулого та сучасності.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (презентацій, есе або рефератів)
1.	1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.		
	2. Господарство первісного суспільства та ранніх цивілізацій.		
2.	3. Особливості господарського розвитку		

	та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.).		
	4. Господарство та економічна думка суспільства Європейської цивілізації в період Середньовіччя (V – XV ст.).		
3.	5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.) та їх відображення в економічній думці.	1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки. <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	ІЕЕД як абетка економічної науки.
4.	6.1. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.).	2. Господарство первісного суспільства та ранніх цивілізацій. <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	Техніко-економічні досягнення ранніх цивілізацій.
5.	6.2. Класична політична економія. Критика класичної школи. Марксизм.	3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.). <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	1. «Осьовий час» і його роль у формуванні Східної й Західної цивілізації. 2. Пам'ятки економічної думки в країнах Давнього Сходу.
6.	7.1. Основні тенденції розвитку ринкового господарства провідних країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.).	4. Господарство та економічна думка суспільства Європейської цивілізації в період Середньовіччя (V – XV ст.). <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	1. Процес феодалізації Київської Русі: порівняльний аналіз із країнами Західної Європи. 2. Чому економічну думку Середньовіччя називають «наукою у монастирі»?
7.	7.2. Формування неокласичної традиції в економічній науці. Інституціоналізм.	5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.) та їх відображення в економічній думці. <i>Основна література:</i> 1-6.	1. Найважливіші географічні відкриття XV–XVI ст.: передумови та наслідки. 2. Особливості меркантилізму у різних країнах.
8.	8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями	Колоквіум	1. Порівняльний аналіз ходу промислового

	економічної думки України (друга половина XIX – початок XX ст.).		перевороту у провідних країнах світу. 2. Соціально-економічний розвиток Слобожанщини в другій половині XVII – першій половині XIX ст.
9.	9.1. Господарство в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).	6.1. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.). <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	
10.	9.2. Основні напрями економічної думки у першій половині XX ст.	6.2. Класична політична економія: загальна характеристика та основні етапи розвитку. <i>Основна література:</i> 1-6.	Основні проблеми «Капіталу» К. Маркса.
11.	10.1. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).	6.3. Еволюція класичної школи у першій половині XIX ст. Критика класичної політекономії. Марксизм. <i>Основна література:</i> 1-6.	1. Економічне піднесення США та Німеччини. 2. Основні фактори промислового відставання Англії та Франції.
12.	10.2. Напрями розвитку світової економічної думки у 50–70 роках XX ст.: неокейнсіанство, неокласика, неолібералізм, новий інституціоналізм.	7.1. Основні тенденції розвитку ринкового господарства провідних країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.). <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6. 7.2. Формування неокласичної традиції в економічній науці. Інституціоналізм. <i>Основна література:</i> 1-6.	А. Маршалл – фундатор «кембриджської школи» маржиналізму.
13.	11. Світове господарство та основні напрями економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок	8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки України (друга половина XIX – початок XX ст.).	1. Початок промислового перевороту в Україні та промисловий підйом 90-х рр. XIX ст.

	XXI ст.).	<i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	2. Наукова спадщина М. Туган-Барановського.
		Колоквіум	
14.	12.1. Господарство та економічна думка України в умовах адміністративно-командної економічної системи.	9.1. Господарство в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.). <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	Світова економічна криза 1929–1933 рр. та шляхи виходу з неї («Новий курс» Ф. Д. Рузвельта та економічна політика нацизму).
		9.2. Основні напрями економічної думки у першій половині XX ст. <i>Основна література:</i> 1-6.	«Кейнсіанська революція» в економічній теорії
15.	12.2. Відновлення основ ринкової системи господарства в Україні (90-ті роки XX – початок XXI ст.).	10.1. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.). <i>Основна література:</i> 1-2; 5-6.	1. Німецьке «економічне диво». 2. Японське «економічне диво».
		10.2. Напрями розвитку світової економічної думки у 50–70 роках XX ст.: некейнсіанство, неокласика, неолібералізм, новий інституціоналізм. <i>Основна література:</i> 1-6.	1. Соціальне ринкове господарство в ФРН: теорія і практика. 2. Сутність та передумови виникнення посткейнсіанства та нового кейнсіанства.
16.		11. Світове господарство та основні напрями економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.). <i>Основна література:</i> 1-6.	1. Європейська інтеграція: передумови виникнення, мета, етапи розвитку. 2. Інформаційно-технологічна революція останньої третини XX – початку XXI ст.: передумови, сутність, наслідки. 3. Основні напрями «неоліберального відродження»: монетаризм, економіка пропозиції та теорія раціональних очікувань.

		12.1. Господарство та економічна думка України в умовах адміністративно-командної економічної системи. <i>Основна література: 1-2; 5-6.</i>	Ідеї реформування радянської планової економіки у роботах Є. Лібермана.
17.		12.2. Відновлення основ ринкової системи господарства в Україні (90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.). <i>Основна література: 1-2; 5-6.</i>	1. Концепція монетаризму як теоретична основа ринкових реформ: теорія і практика реалізації. 2. Особливості інституціонального підходу до досліджень трансформації економічних систем.
		Колоквіум	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, джерел з історії економіки та економічної думки, статистичних даних тощо;
- поглиблене опрацювання окремих питань курсу – реферування наукових статей та інших джерел, підготовка усних доповідей, презентацій, написання есе та рефератів;
- самотестування;
  - підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
  - участь у конкурсах студентських наукових праць;
  - підготовка до практичних занять, колоквіумів та заліку.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у: Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. О. О. Набатова. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. Харків: НТУ "ХП", 2010. 335 с.
2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Степаненка. Київ: КНЕУ, 2010. 743 с.
3. Історія економічних вчень: підруч. / за ред. В. М. Тарасевича, Ю. С. Петруні. Київ: "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.
4. Історія економічних учень: підруч. / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2015. 567 с.
5. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб. для вузів. Київ: ЦУЛ, 2017. 495с.
6. Стадник Г. В., Решетило В. П., Штефан С. І. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Харків: ХНУМГ, 2014. 230 с.

Додаткова література

Борейко В. Можливість поєднання в сучасних економіках ідей кейнсіанства та монетаризму. *Вісник економічної науки України*. 2013. № 2. С. 17-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2013_2_6.

Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV-XVIII ст.: у 3 т. Київ: Основи, 1995.

Горкіна Л. П. Чумаченко М. Г., Шубін О. О. XX століття в історії української економічної думки: коротка ретроспектива: моногр. Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. 141 с.

Історія економіки та економічної думки / Л. О. Чорна та ін. Вінниця: ВТЕІ КНТУУ, 2015. 323 с.

Історія економіки та економічної думки: підруч. / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 791 с.

Історія економічних учень: хрестоматія: навч. посіб. / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2011. 512 с.

Квач Я. Тенденції розвитку сучасного кейнсіанства. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2015. № 9. С. 80-91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2015_9_10.

Ковальчук В. Меркантилісти, або перші паростки економічної науки. Вісник ТНЕУ. *Економічні науки*. 2011. № 1. С. 61–63.

Кутрань К. В. Еволюційна логіка і політекономія: від класичної школи до сталого розвитку. *Європейські перспективи*. 2014. № 5. С. 138-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_5_26.

Куц Г. М. Неолібералізм в європейській та англо-американській традиціях. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 133. С. 249-258. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_133_26.

Мага А. М. Німецька історична школа як джерело становлення інституціональної економічної теорії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 2 (2). С. 189-192. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2\(2\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2(2)_43).

Набатова О. О. Від гіпотези ефективних ринків до теорії поведінкових фінансів. *Економічна теорія та право*. 2018. № 3. С. 36-48. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/Econom-Theory-and-Law-3-34-18.pdf>.

Набатова О. О. Поведінковий підхід до економічного аналізу права. *Економічна теорія та право*. 2015. № 4. С. 109-121. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/4-109-121.pdf>.

Набатова О. О. Теоретичні підходи до аналізу економічної поведінки в умовах макроекономічних та інституціональних змін. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2. С. 74-85. URL: http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/ekonom_21.pdf.

Телішук М. М. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Ірпінь: Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2015. 555 с.

Вимоги викладача

Студенти повинні: активно працювати на практичних заняттях: брати участь у обговоренні питань теми, розв'язанні практичних завдань, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на проблеми історії економіки та економічної думки та долучатися до дискусій, аналізу та розроблення кейсів та інших активних форм навчання. Пропущені практичні заняття необхідно відпрацювати.

Студентам рекомендується: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач бере до уваги інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Для аудиторних занять необхідно мати телефон, планшет або ноутбук з доступом до мережі Інтернет для перегляду презентацій, рекомендованих джерел і тестування за допомогою сервісу Google Classroom. У разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента, контрольна робота. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться в усній формі. Проводяться три колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 5 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *залік*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Залік складається в усній формі за білетами до заліку. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до заліку, становить 25 балів.

Питання для підготовки до заліку розміщено в АСУ та в «Планах практичних занять і завданнях для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки».

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль						Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль Залік	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми					
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2	Колоквіум № 3			
max 5	max 5	max 5	max 5	max 5	max 5	max 10	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100

В	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
С	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
Д	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
Е	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34